

Leerkrachthandleiding

E5 - start

Fictie/Informatief

Les 1 - 10 : '3,2,1, GO!'

Inhoudsopgave

Overzicht '3,2,1, GO!'	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	16
Les 4.....	20
Les 5.....	24
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	27
Les 6.....	28
Les 7.....	32
Les 8.....	34
Les 9.....	36
Les 10.....	40
Antwoorden werkschrift	43
Antwoorden kopieerbladen	47
Antwoorden toetsen	49
Kopieerbladen	53

Overzicht '3,2,1, GO!'

Les	1-5	6-10
Bladzijden	5 t/m 32	33 t/m 57
Woorden van de week	bekendgemaakt (bekendmaken) het logo de kans de voorwaarde het advies de lancering de kantine de simulator ongelovig bewijzen de heimwee aarzelend	de communicatie opgewekt houdbaar zijn gezicht staat op onweer (uitdr.) lokke uit (uitlokken) zich schrap zetten (uitdr.) de stopwatch de stethoscoop de speaker installeren functioneren hij tuurt (turen)
Begrijpend lezen	- Bepalen van een thema van een tekst en eigen kennis hierover activeren (voorspellen). - Uitleggen waarom bepaalde sleutelwoorden wel of niet belangrijk zijn voor het verhaal (samenvatten).	- Informatie afleiden uit de tekst (vraag & antwoord).
Facultatief: Technisch lezen op woordniveau	Woordcategorie: Leenwoorden	Woordcategorie: Lange samengestelde woorden met een leesmoeilijkheid
Toetsopdrachten*	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open vraag	Begrijpend lezen: 3 meerkeuze, 1 open vraag Woordenschat: 4 meerkeuze, 1 open vraag
Schrijfoopdrachten**	Een 'weetjesposter' maken over de ruimtevaart (deel 1)	Een 'weetjesposter' maken over de ruimtevaart (deel 2)

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'3,2,1, GO!' - André Kuipers

André krijgt een speciale brief. Hij mag naar de astronautenschool van de Kids Space Agency. Daar kun je leren hoe je astronaut wordt. En hij maakt kans op een échte reis naar de ruimte! Maar er is één voorwaarde. Hij moet eerst zijn astronautendiploma halen. En er mogen maar twee kinderen mee...

De lesdoelen van les 1-5:

'3,2,1, GO!' - André Kuipers	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier in het lezen van het verhaal. - De leerlingen kunnen het verhaal in grote lijnen weergeven. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.
Begrijpend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen het verhaal voorspellen op basis van de titel en plaatjes. - De leerlingen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context. - De leerlingen kunnen een stuk tekst samenvatten door de belangrijkste sleutelwoorden/zinnen uit het verhaal benoemen.
Woordcategorie: (facultatief)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen leenwoorden correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen weetjes over de ruimtevaart uit de tekst halen en weergeven op een 'weetjesposter'.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Stel teams samen en bepaal de maatjes.
- Leg de teambakken klaar met boeken, werkschriften, spiekbrieven, ABCD blad met wasknijper per leerling, voldoende kopieën van teamwoordbonnen en een kopie van de teamlijst.*
- Hang de woordmuur op.
- Zet het digibordschema '3,2,1, GO!'* klaar (les 1-5).
- Leg A3 posters en tekenmateriaal klaar (les 1).
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar ('woordwebben', les 3).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 4).
- Leg per team twee vellen A3 papier/karton en tekenmaterialen klaar (les 5).

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 4).
- Leg het registratieformulier 'vloeiend lezen'* klaar (les 4).
- Leg de logboekjes klaar (les 4).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	bekendgemaakt (bekendmaken)	5	Aan iedereen laten weten.
1.	het logo	5	<i>Een teken of afbeelding waaraan je een merk of een bedrijf herkent.</i>
1.	de kans	6	<i>De mogelijkheid dat iets gaat gebeuren.</i>
1.	de voorwaarde	6	<i>Wat je beslist wilt dat er gebeurt.</i>
2.	het advies	10	<i>Wat je tegen iemand zegt om te helpen.</i>
2.	de lancering	11	<i>Het afschieten van een raket.</i>
2.	de kantine	13	<i>Een restaurant bij een school, een bedrijf of een sportveld.</i>
2.	de simulator	13	<i>Een lestoestel dat een situatie of werking nabootst.</i>
3.	ongelovig	15	<i>Met een gevoel dat je het niet vertrouwt.</i>
3.	bewijzen	17	<i>Aantonen dat iets waar of juist is.</i>
3.	de heimwee	17	<i>Sterk verlangen naar huis als je ergens anders bent.</i>
3.	aarzelend	19	<i>Twijfelend/langzaam.</i>

Les 1

**Samenwerk-
vaardigheid:**

- Door de teams te bepalen.

Lesdoel:

- De leerlingen kunnen op basis van de kaft, het doorbladeren van het boek en de voorkennis over de schrijver voorspellen waar het boek over zal gaan.

- De leerlingen kunnen bij een moeilijk woord gebruik maken van hun voorkennis of de betekenis afleiden uit de context.

Materialen:

- '3,2,1, GO!', blz. 5 t/m 7

- spiekbrieven 'verhelderen'

- werkschrift, les 1

- woordmuur

- Groepsvormingsactiviteit nr. 5 'Schakels'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

tip

Voordat u begint met de introductie van het nieuwe boek, blik dan eerst terug op het voorgaande boek.

1. Uitleg. "Vandaag beginnen we in nieuwe teams. We gaan een naam bedenken voor elk team. Als we dat hebben gedaan bedenken we een goed samenwerkdoel, schrijven we de woorden van de week over en daarna lezen we in een nieuw boek, het boek '3,2,1, GO!', geschreven door André Kuipers. Jullie kennen elkaar misschien al best goed, maar ken je elkaar ook goed genoeg? We gaan eerst een spel spelen en voor dat spel moet je elkaar heel goed kennen."

Speel Groepsvormingsactiviteit nummer 5 ('Schakels').

TEAMNAAM EN TEAMLIJST

Zie Groepsvormingsactiviteiten, nr. 18: 'In de cirkel'

DDU

1. Uitleg. "Overleg in je team wat je het liefste doet bij het buitenspelen. Misschien vind je voetballen erg leuk of skeeleren. Schrijf of teken dat in jouw hoekje van de poster. Kijk of er ook iets is wat je allemaal leuk vindt om te doen. Misschien vinden jullie verstoppertje spelen allemaal heel leuk. Dat kun je dan gebruiken voor je teamnaam en je teamyell. Als mijn teamleden en ik allemaal hebben stoepkrijten hebben opgeschreven, dan kunnen wij ons team bijvoorbeeld het 'stoepkrijtteam' of 'de stoepkrijters' noemen. Voordat we gaan overleggen, gaan we eerst even afspreken hoe we dat gaan doen. Wie weet nog met welke stem je gaat overleggen?"

DDU. Geef kort tijd om na te denken te overleggen met maatje en geef dan een beurt. "Je overlegt met je overlegstem of fluisterstem. Een overlegstem is een zachte stem, je maatje en je team kunnen je stem dan horen, maar de rest van de klas niet. Ga nu in je team overleggen wat je leuk vindt om te doen bij het buitenspelen. We spreken af dat we om de beurt praten en zorg dat iedereen aan de beurt komt. Als iedereen de beurt heeft gehad ga je nadenken over wat jullie allemaal hetzelfde hebben en dan schrijf je dat in de middelste cirkel. Als er iets is wat jij alleen gedaan hebt en je teamleden niet dan schrijf je dat in je eigen cirkel. Voor het bedenken van jullie teamnaam en yell kijk je goed naar wat in de middelste cirkel staat."

Geef tijd voor overleg in het team.

GH

tijd

10 minuten

tip

Kijk of de opdracht goed begrepen wordt en stuur bij als dat nodig is.

Geef van elk team een leerling de beurt om de naam te zeggen en hoe ze daarop gekomen zijn, waardeer de originaliteit en of het een echte teamnaam is.

2. Schrijver van de dag/week. “Overleg wie van jullie de schrijver van de dag/week wordt. Die schrijft de naam op de A3 poster. Als jullie deze week nog meer bedenken wat je samen gemeen hebt, dan mag je dat erbij schrijven en tekenen.”

Laat de schrijver de naam op de poster schrijven en hang de posters op in het lokaal.

///

3. Teamlijst. “In jullie teambakje ligt een teamlijst. Hierop noteert de schrijver van de dag/week de punten die het team verdient als er goed samengewerkt wordt. Elk team krijgt van mij 10 punten voor ‘Maak de opdracht af’ omdat het elk team gelukt is een echte teamnaam te bedenken. Aan het einde van de les mag ieder team de punten optellen en op vrijdag gaan we kijken welk team het team van de week is geworden.”

SAMENWERKVAARDIGHEID

GH
tip

“Vandaag bepalen we aan welke samenwerkvaardigheid we gaan werken. Misschien is er nog een vaardigheid waarvan we vinden dat we daar nog wat meer mee moeten oefenen. Bespreek in je team welke vaardigheid dat kan zijn.”

Lees eventueel de samenwerkvaardigheden nog een keer voor.

tip
tijd

Geef tijd voor de opdracht en laat elk team zijn keuze vertellen. Kies voor de vaardigheid die het vaakst genoemd wordt en zeg dat de andere samenwerkvaardigheden zeker nog een keer aan bod komen. Kies een Brain Game die van toepassing is.

5 minuten

///
tip

Waardeer de inspanning van elk team dat tijdens het spel zijn best doet om de samenwerkvaardigheid te oefenen. Vier het goede resultaat eventueel ook met een yell.

VOORSPELLEN: NIEUW BOEK

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kaft, het doorbladeren van het boek en de voorkennis over de schrijver voorspellen waar het boek over zal gaan.

DDU

1. Ophalen van de kennis. “Dit nieuwe boek heet ‘3,2,1, GO!’, geschreven door André Kuipers. Bekijk de voor- en achterkant van het boek eens. Lees ook het stuk tekst op de achterkant. Misschien ken je de schrijver van het boek André Kuipers al van naam. Wie is André Kuipers en waarom zou hij dit boek geschreven hebben?”

DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een paar leerlingen de beurt.

“De tekeningen op de voor- en achterkant van het boek en het stukje tekst op de achterkant verklappen al waar het verhaal over gaat, namelijk over ruimtevaart en astronauten. De titel 3,2,1, GO! geeft aan dat het gaat over het afschieten van een raket, daarbij wordt er altijd afgeteld voordat een raket vertrekt. André Kuipers is de eerste Nederlandse astronaut die twee keer naar de ruimte vloog. Hij woonde en werkte 204 dagen in het internationale ruimtestation ISS. Hij heeft dit boek geschreven om jullie de leukste, gekste en meest bijzondere weetjes over reizen naar de ruimte te laten lezen. Is dit een informatief boek of een boek met een verhaal?”

GH
tijd

2. Opdracht. Laat de leerlingen met elkaar overleggen en komen tot een teamantwoord.

5 minuten

3. Uitwisselen met de groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene kort het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord.

“3,2,1, GO! is een informatief boek met weetjes over de ruimtevaart maar tegelijkertijd is dit ook een boek met een spannend avontuur over vier kinderen die astronaut willen worden. Je kunt aan de plaatjes en de tekst in het boek duidelijk zien dat het een verhaal is. De weetjes over ruimtevaart kom je tegen door het verhaal helemaal te lezen. Eén van de kinderen in het verhaal heet, net als André Kuipers, André. Ik ben benieuwd waarom André zo graag astronaut wil worden. Aan het eind van deze les weten we het antwoord.”

///
tip

Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

Op de websites van Schooltv, André Kuipers.com en YouTube staan veel video's goed die aansluiten bij het onderwerp van elke les. Laat op YouTube het filmpje ‘André Kuipers- Kids trailer’ zien.

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH ///	1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.
	2. Bespreek het invullen van een betekenisvolle zin. “Vanaf vandaag gaan jullie in de woordenlijst ook een betekenisvolle zin met het woord maken. In een betekenisvolle zin verwerk je de betekenis van het woord. Het tweede woord van de week is ‘het logo’. Bedenk of in de volgende zin de betekenis van het woord ‘logo’ is verwerkt: ‘Op de trui van Saar staat een logo.’ Denk zelf even na en overleg met je team of jullie vinden of in deze zin de betekenis goed naar voren komt en waarom je dat vindt.” Geef tijd voor overleg en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. “Het is wel een goede zin, maar de zin vertelt niks over de betekenis. Ik moet dus een andere zin bedenken die ook iets vertelt over wat het woord betekent. Bijvoorbeeld: ‘Saar heeft een trui van het merk Adidas aan en het logo van Adidas staat op de mouw van haar trui.’ Door deze zin begrijpt iedereen wat ‘logo’ betekent en dan is de zin een echte betekenisvolle zin. Het derde woord van deze week is ‘de kans’. Ik heb wel vaker van dit woord gehoord, maar ik vind het moeilijk om de betekenis uit te leggen. Maar ik heb in een reclamespotje weleens gehoord dat iemand zei: ‘Doe mee en maak kans op mooie prijzen!’ Denk zelf even na en overleg daarna met je maatje/team hoe je uit kunt leggen wat ‘de kans’ betekent.” Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij dit woord en deze ‘hint’ wordt genoteerd achter de woorden op de woordmuur. “Wie kan met het woord ‘kans’ een betekenisvolle zin maken?” Geef tijd voor overleg en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. “Als je alle woorden van deze week hebt opgeschreven probeer je bij elk woord een betekenisvolle zin te bedenken. Als jullie straks met alle opdrachten klaar zijn kiezen jullie de mooiste betekenisvolle zin met een woord van de week. Deze zet je op een woordbon en die mag in de schatkist.”
tip	<i>Doe de denkstappen even kort voor bij leerlingen die geen betekenisvolle zin kunnen maken.</i>
	3. De leerlingen schrijven de woorden van deze week, de bladzijdenummers en een betekenisvolle zin in het werkschrift. Dit hoeft deze les niet af. De rest van de week wordt dit ingezet als klaaropdracht.
tijd	<u>20 minuten</u>
klaar	klaaropdracht les 1

VOORLEZEN

Doel: De leerlingen worden gestimuleerd in hun fantasie- en inbeeldingsvermogen en de leesmotivatie wordt vergroot.

tip	<i>Tijdens het voorlezen kan ervoor gekozen worden om de leerlingen de teamposters af te laten maken of de leerlingen stil te laten meelesen.</i>
	1. Voorlezen. Lees bladzijde 5 t/m 7 voor.
tip	<i>Model tussendoor het verhelderen van moeilijke woorden/uitdrukkingen (bijv. ‘knarsen’ - blz. 5, ‘waarschijnlijk’ - blz. 5, ‘Andrés hart bonkt in zijn keel’ - blz. 5, ‘Zijn ogen vliegen over de tekst’ - blz. 6, ‘Space Center’ - blz. 7, ‘Kids Space Agency’ - blz. 7).</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

DDU	1. Voorspelling. “Aan het begin van de les heb je een voorspelling gedaan over de soort tekst en over het thema. Nu hebben we al een stuk gelezen. Weet je inmiddels waarom André zo graag astronaut wil worden?” DDU. “André wil graag astronaut worden zodat hij naar de ruimte kan vliegen en daar proefjes kan uitvoeren en ontdekkingen kan doen en kans maakt om als eerste kind naar de ruimte te gaan. Astronaut worden is zijn droom. Wat denken jullie? Mogen kinderen, als ze dat graag willen, <u>in het echt</u> naar de ruimte vliegen? Overleg met je
-----	--

DDU	<p>maatje waarom kinderen dat wel of niet mogen?" DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een paar leerlingen de beurt.</p> <p>2. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tekenen van het woord 2. uitbeelden van het woord 3. woordweb 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."
GH	Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken. Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
///	
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkvaardigheid - woorden van de week - voorspellen - voorlezen - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en samenvatten

Les 2

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten door de belangrijkste sleutelwoorden/zinnen uit het verhaal te benoemen.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 8 t/m 14
- werkschrift, les 2
- spiekbrieven 'samenvatten'
- verhaalkaart vanaf E5 (website)

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- voorspellen
- voorlezen

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en samenvatten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH
→
///

1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.

2. Woorden van de week. "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**

"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."

3. Modeling. Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

4. Woordenlijst/bonnen. "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

1. Uitleg. "Vandaag gaan we een deel van de tekst samenvatten. Met samenvatten gaan we op zoek naar de belangrijkste woorden en zinnen uit de tekst. Zo kun je een tekst goed navertellen. Een stuk tekst samenvatten is best lastig. Daarom gebruiken we een hulpmiddel. Bij het samenvatten van een verhaal kunnen we een verhaalkaart gebruiken. Kijk maar eens naar het bord." **Laat de verhaalkaart - schema (vanaf E5) zien op het digibord (website Success for All/algemene materialen - Reading Wings).**

"Deze verhaalkaart ziet er anders uit dan dat jullie gewend zijn. In dit schema staat 'personen' in plaats van 'wie'. We gaan opzoeken 'waar' de personen uit het verhaal zijn en ook 'wanneer' iets gebeurt. Het onderdeel 'wat' is nu uitgesplitst naar drie belangrijke 'gebeurtenissen' in het verhaal. Soms komt het voor dat je in een tekst maar twee gebeurtenissen vindt of zelfs maar één. In dat geval schrijven we er maar één of twee op. Je weet dat het om een belangrijke

gebeurtenis gaat als de schrijver er een langer stuk over schrijft. Ook staan er soms plaatjes bij. Als je de belangrijkste gebeurtenissen weglaat uit de samenvatting dan klopt het verhaal niet meer. Hoe meer onderdelen je van de verhaalkaart kunt invullen, hoe beter je weet waar het verhaal over gaat. Straks ga je zelf een stuk tekst samenvatten door de onderdelen van de verhaalkaart in te vullen.”

tip *Verdeel de onderdelen als de groep nog niet toe is aan het invullen van de volledige verhaalkaart en doe hardop denkend voor. Zie ook de Gebruikswijzer.*

2. Modeling. “Zo meteen ga je zelf op zoek naar de aanwijzingen voor de verhaalkaart door tijdens het lezen bij belangrijke woorden of zinnen memo’s te plakken. Ik doe voor hoe je dit het beste kunt aanpakken.” **Lees eerst bladzijde 8 voor, laat de leerlingen eventueel stil meelesen.** “Ik zie dat dit hoofdstuk ‘Welkom bij KSA’ heet. Hier plak ik een memo bij want dit is de titel van het hoofdstuk en de titel moet ik straks invullen bovenaan de verhaalkaart. In de eerste zin heb ik al gelezen waar het verhaal zich afspeelt. Ik plak een memo bij ‘Space Center’, dit is een sleutelwoord. ‘Space Center’ kan ik dan straks invullen op de verhaalkaart bij ‘waar’. Ook heb ik al namen gelezen van personen die voorkomen in het verhaal. De namen kan ik op bladzijde 8 makkelijk vinden. Ze zijn in grote, gekleurde letters gedrukt, daardoor zie ik direct dat dit belangrijke woorden zijn. Ik plak memo’s bij de namen André en Valentina. Laika en Muis zijn de namen van dieren. Dieren zijn geen personen, maar ze komen wel voor in het verhaal. Jullie mogen zelf kiezen of je de dierenamen ook invult bij het onderdeel ‘personen’. Vandaag gaan jullie alleen het hoofdstuk ‘Welkom bij KSA’ samenvatten, het hoofdstuk ‘Astronauten in opleiding’ lees ik voor. Tijdens het memo’s plakken kun je ook de ‘spiekbrief samenvatten’ gebruiken. Als je bladzijde 8 t/m 12 hebt gelezen en memo’s hebt geplakt, dan ga je daarna met je maatje de memo’s vergelijken en bespreken. Tot slot bedenk je samen met je team een compleet antwoord bij de onderdelen van de verhaalkaart.”

NB *Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt. Een antwoord op een onderdeel kan soms gevonden worden op de vorige bladzijde(s). Stimuleer het teruglezen en zoeken naar het antwoord op het betreffende onderdeel. Mocht er na het teruglezen geen antwoord gevonden zijn, geef dan aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.*

3. Zelfstandig lezen en memo’s plakken: bladzijde 8 t/m 12.

tijd 15 minuten

klaar woordenlijst aanvullen, klaaropdracht les 2

4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken en bespreken.

tijd 10 minuten

klaar duolezen: bladzijde 11 en 12

GH

5. Teamwerk: aanwijzingen bespreken en de verhaalkaart in het werkschrift invullen.

6. Groep. Wissel de aanwijzingen uit en bespreek met de groep. Schrijf de antwoorden kort op in de verhaalkaart op het digibord en vat daarna het geheel samen.

→

///

tip

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

Zie handleiding: ‘Antwoorden werkschrift’.

7. Maatjeswerk: “Op bladzijde 11 hebben jullie gelezen dat André Kuipers de kinderen een tip geeft over hoe ze alle tests kunnen halen. Lees met je maatje de laatste alinea op bladzijde 11 en zoek op welke tip André Kuipers aan de kinderen geeft. Als je het antwoord gevonden hebt laten jullie de klaar-duim zien.” **Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt.** “De tip van André Kuipers is dat de kinderen goed moeten samenwerken om alle tests te halen, want daar draait het om in de ruimte. Net zoals jullie bij de lessen van Success for All doen, moeten de kinderen in het Space Center ook goed samenwerken om de opdrachten en tests te kunnen halen. Vanaf vandaag gaan we elke les na het lezen bespreken of de kinderen hebben samengewerkt.”

8. Voorlezen: lees bladzijde 13 en 14 voor.

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. “We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren:

1. tekenen van het woord
2. uitbeelden van het woord
3. woordweb
4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..).”

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**

/// **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).**

terugblik

- woorden van de week
- lezen en samenvatten
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- woorden van de week (kopieerblad ‘woordwebben’)
- lezen en samenvatten

Les 3

Lesdoel: - De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten door de belangrijkste sleutelwoorden/zinnen uit het verhaal te benoemen.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 15 t/m 20
- werkschrift, les 3
- spiekbrieven 'samenvatten'
- verhaalkaart vanaf E5 (website)
- kopieerblad 'woordwebben', les 3

TERUGBLIK/VOORUITBLIK/SAMENWERKVAARDIGHEID

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
vooruitblik - lezen en samenvatten
- woorden van de week (kopieerblad 'woordwebben')
- lezen en samenvatten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH
→
///

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.
2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
4. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN SAMENVATTEN: VERHAALKAART

Doel: De leerlingen kunnen een deel van de tekst samenvatten.

tip *Bepaal zelf of alle onderdelen in één keer worden ingezet. Verdeel de onderdelen als de groep nog niet toe is aan het invullen van de volledige verhaalkaart en doe hardop denkend voor. Zie ook de Gebruikswijzer.*

1. Uitleg. "Vandaag gaan we, net als in de vorige les, een stuk tekst samenvatten. Met samenvatten gaan we op zoek naar de belangrijkste woorden en zinnen uit de tekst. Zo kun je een tekst goed navertellen. Een stuk tekst samenvatten is best lastig, daarom gebruiken we een verhaalkaart als hulpmiddel." **Laat de verhaalkaart - schema (vanaf E5) zien op het digibord (website Success for All /algemene materialen - Reading Wings).**

"Met behulp van de verhaalkaart ga je de tekst samenvatten. Plak memo's als je een aanwijzing leest die past bij een onderdeel van de verhaalkaart. Hoe weet je of iets een belangrijke gebeurtenis is?" **DDU.** "Je weet dat het gaat om een belangrijke gebeurtenis als de schrijver een langer stuk over een onderwerp schrijft. Ook staan er soms plaatjes bij. Als je een gebeurtenis weg zou laten, klopt het verhaal niet meer."

2. Modeling. "Ik doe nog een keer voor hoe je een gebeurtenissen in een stuk tekst kunt vinden." **Lees bladzijde 15 en 16 'Wat nou als' voor, laat de leerlingen eventueel stil meelezen.** "Ik heb net gelezen en ga nu op zoek naar de eerste gebeurtenis. Kijk eens op bladzijde 15. Daar

DDU

	<p>zie je de woorden ‘handboek astronaut’ in dikgedrukte, blauwe letters staan’. Dit is een aanwijzing dat het iets belangrijks is, dit zijn sleutelwoorden. Bij deze woorden plak ik een memo. Op bladzijde 16 zie je deze gebeurtenis ook op een tekening staan. Nog een aanwijzing dat dit een belangrijke gebeurtenis is in dit stuk van het verhaal. De eerste gebeurtenis is dat André in bed ligt en het handboek astronaut aan het lezen is. Dat kan ik op de verhaalkaart schrijven.” Schrijf het antwoord als voorbeeld op de verhaalkaart op het digibord. “Valentina komt ook voor in dit stuk van het verhaal. Ik zoek op welke gebeurtenis bij Valentina hoort. Ik zie de zin ‘Valentina klimt op Andrés bed en begint door het handboek te bladeren’ staan. Ik plak een memo bij deze zin want dit is de eerste gebeurtenis waarin Valentina voorkomt en deze zin kan ik ook op de verhaalkaart schrijven.” Schrijf het antwoord op de verhaalkaart op het digibord. “Kijk nu eens naar bladzijde 17. Bij deze bladzijde hoort ook een gebeurtenis. Overleg samen welke gebeurtenis dat is.” GH. Geef de leerlingen de tijd om te lezen, na te denken en te overleggen met hun team. Geef een leerling willekeurig de beurt door een nummer te noemen. “Op bladzijde 17 staan de vragen die Valentina en André hebben over het astronaut zijn en het reizen in de ruimte. De vragen staan er duidelijk en in grote en letters onder elkaar. De belangrijkste woorden in de vragen zijn in gekleurde letters gedrukt. Ik plak een memo bij de vragen. Op de verhaalkaart kan ik dan schrijven: ‘André en Valentina hebben nog veel vragen over het astronaut zijn en reizen in de ruimte.’” Schrijf het antwoord op de verhaalkaart op het digibord.</p>
→	
→	
GH	
→	
tip	<p><i>Laat de maatjes bespreken wat er bijzonder is aan de gekleurde woorden die in de vraagzinnen staan. Bijvoorbeeld: het woord ‘hoogtevrees’ staat hoog, het woord ‘vies’ ziet eruit als een vlek. “We hebben nu geoefend met het vinden van drie gebeurtenissen in dit hoofdstuk. Straks gaan jullie het hoofdstuk ‘Ad Astra’ samenvatten. Tijdens het memo’s plakken kun je ook de ‘spiekbrieven samenvatten’ gebruiken. Als je bladzijde 18 t/m 20 hebt gelezen en memo’s op sleutelwoorden hebt geplakt, dan ga je daarna met je maatje de memo’s vergelijken en bespreken. Tot slot bedenk je samen met je team een compleet antwoord bij de onderdelen van de verhaalkaart.”</i></p>
NB	<p><i>Het kan voorkomen dat de tekst op sommige onderdelen geen antwoord biedt. Een antwoord op een onderdeel kan soms gevonden worden op de vorige bladzijde(s). Stimuleer het teruglezen en zoeken naar het antwoord op het betreffende onderdeel. Mocht er na het teruglezen geen antwoord gevonden zijn, geef dan aan -nadat de kinderen tot deze conclusie zijn gekomen- dat ze zelf een passend antwoord mogen verzinnen.</i></p>
tijd klaar	<p>3. Zelfstandig lezen en memo’s plakken: bladzijde 18 t/m 20. <u>15 minuten</u> woordenlijst aanvullen, klaaropdracht les 3</p>
tijd klaar	<p>4. Maatjeswerk: memo’s vergelijken en bespreken. <u>10 minuten</u> duolezen: <u>bladzijde 15 en 17</u></p>
GH	<p>5. Teamwerk: aanwijzingen bespreken en de verhaalkaart in het werkschrift invullen.</p>
→	<p>6. Groep. Wissel de aanwijzingen uit en bespreek met de groep. Schrijf de antwoorden kort op in de verhaalkaart op het digibord en vat daarna het geheel samen.</p>
/// tip	<p>Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten. <i>Zie handleiding: ‘Antwoorden werkschrift’.</i></p>
	<p>7. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op bladzijde 15 t/m 20 iets hebben gelezen over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. “Op bladzijde 19 staat dat André en Valentina hebben samengewerkt, André bedacht een motto en Valentina maakte de patch.”</p>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. woordwebben.

- 1. Woorden van de week.** “Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met woordwebben.”
- Geef tijd voor het maken van het werkblad.**
- facultatief** “Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben.” **Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het woordweb.**
- Laat de leerlingen per web steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.**
- ///**
- facultatief** **Besprek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).**
- terugblik**
- woorden van de week
 - lezen en samenvatten
 - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
- vooruitblik**
- toets
 - voorbereiding schrijfpdracht
- facultatief**
- boekenclub: “Wie gaat er lezen?”
 - logboekje: “De volgende keer meenemen naar school!”
 - woordrijtjes

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 21 t/m 28 en blz. 11
- ABCD blad met wasknijper per leerling
- toetsboekje, toets les 4

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift, les 4
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week (kopieerblad 'woordwebben')
- lezen en samenvatten

vooruitblik - toets
- voorbereiding schrijfo opdracht
- logboekjes & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 21 t/m 28 en de vragen maken.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst afmaken, klaaropdrachten afmaken, woordrijtjes oefenen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tijd 10 minuten

→ Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

5. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op bladzijde 21 t/m 28 iets hebben gelezen over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. "Op bladzijde 24 staat dat Jim met Valentina samenwerkt. Omdat Valentina nog niet klaar is met het aantrekken van het ruimtepak helpt Jim haar door de helm op te zetten bij Laika."

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen weetjes over de ruimtevaart uit de tekst halen en weergeven op een 'weetjesposter'.

- DDU** **1. Uitleg.** "In de volgende les gaan jullie weer werken aan een schrijfopdracht en ik ga vandaag alvast de uitleg hierover geven. Het boek 3,2,1, GO! is een boek met een verhaal maar ook een boek waarin allerlei weetjes over de ruimtevaart staan. Deze weetjes zijn verstopt in het verhaal. In welke stukjes tekst die we tot nu toe gelezen hebben staan veel weetjes?"
- DDU** **DDU. Geef de leerlingen de tijd om na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** "In het boek staan vaak stukjes tekst die dikgedrukt en donkerblauw gekleurd zijn. In deze stukjes vertelt de echte astronaut André Kuipers allerlei belangrijke dingen over de ruimtevaart aan de kinderen die hun astronautendiploma willen halen. In deze stukjes van het verhaal kun je veel weetjes vinden. De weetjes die André Kuipers in het boek vertelt zijn echt waar en niet verzonnen zoals het verhaal over André en de andere kinderen."
- DDU** **2. Opdracht.** "De volgende keer ga je met je maatje een 'weetjesposter' maken over de ruimtevaart. Een 'weetjesposter' is een poster met daarop allemaal belangrijke weetjes over de ruimtevaart. Dingen die je vaak nog niet weet maar die erg interessant en leuk zijn om te weten. De weetjes over de ruimtevaart die op de poster komen gaan jullie opzoeken in de tekst. Luister maar eens naar het stukje wat ik straks voorlees en zoek tijdens het voorlezen naar twee weetjes over een ruimtestation" **Lees op bladzijde 11 het middelste blauwe stukje tekst voor.**
- DDU** "Welke twee weetjes over een ruimtestation heb je ontdekt?" **DDU. Geef de leerlingen de tijd na te denken en te overleggen met hun maatje. Geef een leerling de beurt.** "In bijna alle zinnen staan weetjes over het ruimtestation. Het is niet handig om hele lange zinnen op de poster te schrijven. Op de weetjesposter moet de informatie kort geschreven staan zodat je het makkelijk kunt lezen. Ik kan uit de zinnen twee losse weetjes halen en daar een korte zin van maken. Het eerste weetje over een ruimtestation is: 'een ruimtestation vliegt in een baan om de aarde'. Het tweede weetje is: 'in een ruimtestation worden proefjes en ontdekkingen gedaan die goed zijn voor de aarde'. Een weetje schrijf je op als een korte zin met een hoofdletter en een punt." **Schrijf de antwoorden als voorbeeld op het digibord.**
- "In de volgende les gaan jullie met je maatje op zoek naar meer weetjes over de ruimtevaart die in de tekst te vinden zijn."

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

- tip** *Als een leerling geen boek van thuis mee heeft, kan het ook een stukje lezen uit het stilleesboek van school.*
- 1. Logboekje.** "Vandaag deel ik de logboekjes uit. Ik bespreek met jullie de opdrachten en dan ga je met je team bespreken welke opdracht je voor de volgende keer gaat maken."
- Bespreek de opdrachten.**
- tijd** 5 minuten
- tip** *Observeer of de teams goed overleggen.*
- Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- 2. Opdracht.** "De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn (thuis)leesboek gaat voorlezen. We hebben afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek over gaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou."
- 3. Voorlezen aan het team. Geef de leerlingen de tijd om hun stukje voor te lezen.**
- tijd** 10 minuten
- 4. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in.** "Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom."
- tijd** 10 minuten
- ///** **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- tip** *Wie dat wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.*

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → LEENWOORDEN

Doel: De leerlingen kunnen leenwoorden correct en vloeiend lezen.

DDU	<p>1. Uitleg. “We lezen woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we met ‘leenwoorden’. In het boek 3,2,1, GO! staan ook leenwoorden. Bijvoorbeeld de woorden ‘patch’ en ‘simulator’. Deze woorden komen uit het Engels. Er bestaan ook leenwoorden uit het Frans, bijvoorbeeld het woord ‘ambulance’ en ‘croissant’. We ‘lenen’ deze woorden als het ware van andere landen. Deze woorden zijn voor ons zo gewoon geworden dat we de woorden als Nederlands zien. Dat noemen we ‘vernederlandsen’. Uit welk land komt het woord ‘restaurant’ denk je?”</p> <p>DDU. “Voor al deze leenwoorden is geen vaste regel. Je moet ze gewoon oefenen. In het eerste rijtje in je werkschrift van les 4 staan de leenwoorden. In het tweede rijtje staan de lastige woorden van de hoofdstukken die we deze week gelezen hebben.”</p> <p>2. Lees de woorden van les 4 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.</p> <p>3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.</p>
tip	<p><i>Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.</i></p>
→	<p>Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (vloeiend lezen).</p>

AFRONDING

facultatief	<p>1. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 5).</p>
terugblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- voorbereiding schrijfpodracht- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
→	<p>facultatief</p> <ul style="list-style-type: none">- boekenclub: “Wie leest de volgende keer?” Zet de namen op het bord.- logboekjes: “Deze nemen jullie mee naar huis.”- woordrijtjes
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- schrijfpodracht- team van de week
tip	<p>Speel een Brain Game</p>

Les 5

Lesdoel: - De leerlingen kunnen weetjes over de ruimtevaart uit de tekst halen en weergeven op een 'weetjesposter'.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 11 t/m 32
- werkschrift, les 5
- per team twee vellen A3 papier/karton (poster)
- tekenmaterialen

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpodracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - woorden van de week
- schrijfpodracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

GH **1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.**
2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.

tijd 5 minuten
3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.

/// **Geven van een teamantwoord: punten.**

SCHRIJFPDRACHT: WEETJESPOSTER (deel 1)

Doel: De leerlingen kunnen weetjes over de ruimtevaart uit de tekst halen en weergeven op een 'weetjesposter'.

1. Voorlezen. Lees blz. 29 t/m 32 en laat de leerlingen stil meelesen. Vertel dat op deze bladzijden veel weetjes staan die ze bij de schrijfpodracht kunnen gebruiken.

2. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op bladzijden iets gehoord/gelezen hebben over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. "Op bladzijde 29 staat dat André languit in het gras ligt nadat Jim tegen hem is aangerend. Jim loopt gewoon door maar Valentina rent naar André toe, steekt haar hand naar hem uit en helpt hem overeind."

3. Uitleg. "In de vorige les heb ik de uitleg gegeven over de schrijfpodracht van vandaag. Samen hebben we twee weetjes over een ruimtestation gezocht in de tekst. De donkerblauwe, dikgedrukte tekst is belangrijk. In deze stukjes vertelt astronaut André Kuipers belangrijke informatie over de ruimtevaart."

4. Opdracht. "Kijk in je werkschrift naar de kladversie van de schrijfpodracht. Met je maatje ga je straks eerst bepalen wie maatje 1 en wie maatje 2 is, elk van jullie leest een deel van de bladzijden. Als je maatje 1 bent dan lees je bladzijde 22, 26 en 27. Je zoekt weetjes en schrijft ze kort op in het werkschrift bij de schrijfliijnen van maatje 1. Maatje 2 leest bladzijde 28, 30 en 32, zoekt weetjes en schrijft ze op bij de schrijfliijnen van maatje 2. Als je tijd over hebt zoek je nog extra weetjes op bladzijde 18 en 25. Lees voor je begint samen met je maatje eerst de afvinklijst van les 5 door."

tijd klaar	<u>15 minuten</u> extra weetjes zoeken op bladzijde 18 en 25 5. Maatje/netversie. “Bespreek elkaars weetjes en maak er een goede, korte zin van met een hoofdletter en een punt. Schrijf de weetjes op in je werkschrift bij de netversie. Daarna gaan jullie de weetjesposter maken. Op de poster schrijf je met grote, duidelijke en mooie letters: ‘weetjesposter’. Schrijf verdeeld over de poster de weetjes netjes op. Teken een passend plaatje bij elk weetje. Zorg dat er voldoende ruimte overblijft op de poster. Bij de volgende schrijfo opdracht gaan we op zoek naar meer weetjes over de ruimtevaart, die ook op deze poster moeten komen. Lees de afvinklijst nog een keer door voor je begint.”
tijd	<u>25 minuten</u> 6. Presentatie van de opdracht. “Een aantal van jullie gaan de ‘weetjesposter’ presenteren aan de groep. Bedenk hoe je dat gaat doen en zorg ervoor dat je antwoord kan geven op vragen van de groep.”
tijd	<u>5 minuten</u> 7. Laat een aantal leerlingen de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen en laat de groep Tops geven.
tijd	<u>15 minuten</u> 8. Bespreken. Besteed aandacht aan de opdracht en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak (“Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?”) voor de volgende keer.
tijd ///	<u>5 minuten</u> Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
tip	<i>Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de schrijfo opdracht te voldoen.</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

- 1. Woorden van de week: schatkist.** “In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen.”
- ///** **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenisvolle zin goed op de woordbon is ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**
- 2. Woorden van de week: woordenlijst.** “Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je op de teamlijst.”
- tip** *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de woorden juist gespeld heeft, de juiste bladzijden genoteerd heeft en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).*
- 3. Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.**
- “Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op.”
- Wie is het team van de week?**

terugblik

- woorden van de week
- samenwerkvaardigheid
- schrijfpdracht
- team van de week

vooruitblik

- verder lezen in '3,2,1, GO!'

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

'3,2,1, GO!' - André Kuipers bladzijde 33 t/m 57	
Technisch en vloeiend lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.
Opdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen verbreden en verdiepen hun woordkennis. - De leerlingen hanteren strategieën voor het afleiden van woordbetekenissen en het onthouden van woorden. - De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze woorden verduidelijken a.d.h.v. raadsels.
Begrijpend lezen:	- De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.
Woordcategorie: (facultatief)	- De leerlingen kunnen lange woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.
Schrijven:	- De leerlingen kunnen informatie over de ruimtevaart opzoeken op internet en in informatieboeken en weergeven op een 'weetjesposter'.

Voorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Leg de teambakjes met de nieuwe teamlijsten* klaar.
- Zet het digibordschema '3,2,1, GO!' les 6 - 10* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg het kopieerblad woordenschat* klaar ('raadsels', les 8).
- Leg de toetsboekjes klaar (les 9).
- Leg de weetjesposter van les 5 klaar* (les 10)
- Tablets/computers en informatieboeken over de ruimte (les 10)

Facultatief:

- Leg voldoende Tips & Tops* klaar (les 9).
- Print het kopieerblad 'Vloeiend lezen'* (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	de communicatie	33	<i>Het uitwisselen en overbrengen van informatie tussen personen.</i>
6.	opgewekt	35	<i>In een goede, vrolijke bui zijn.</i>
6.	houdbaar	36	<i>Als iets zonder bederf langere tijd bewaard kan worden.</i>
6.	zijn gezicht staat op onweer (uitdrukking)	37	<i>Erg boos, chagrijnig of geïrriteerd kijken.</i>
7.	lokke uit (uitlokken)	39	<i>Er door je gedrag voor zorgen dat het gebeurt.</i>
7.	zich schrap zetten (uitdrukking)	42	<i>Klaar gaan staan om een zware inspanning te doen.</i>
7.	de stopwatch	42	<i>Klokje waarmee je heel nauwkeurig de tijd kunt meten.</i>
7.	de stethoscoop	43	<i>Medisch instrument voor het beluisteren van hart en longen.</i>
8.	de speaker	44	<i>Box van een geluidsinstallatie waar versterkt geluid uit komt.</i>
8.	installeren	73	<i>Het aanbrengen en goed laten werken van technische apparaten en computerprogramma's.</i>
8.	functioneren	74	<i>Het uitvoeren van een bepaalde taak of werk.</i>
8.	hij tuurt (turen)	75	<i>Ingespannen naar iets kijken, meestal naar iets wat lastig te zien is.</i>

Les 6

- Samenwerk vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.
- Lesdoel:** - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.
- Materialen:**
- '3,2,1, GO!', blz. 33 t/m 38
 - werkschrift, les 6
 - woordmuur
 - spiekbrieven 'vraag & antwoord'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Vooruitblik. "Vandaag gaan we verder lezen in het boek '3,2,1, GO!' van André Kuipers. Maar eerst kiezen we weer een samenwerkvaardigheid voor deze week. Overleg in je team aan welke vaardigheid jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op je teamlijst. Kijk maar eens op de poster 'Hoe werken we samen'."

Lees eventueel de vaardigheden en het bijbehorende gedrag voor. Geef de leerlingen tijd om te overleggen en antwoord te geven.

"We gaan deze week hier (*noem de samenwerkvaardigheid*) vooral op letten. We gaan vandaag antwoorden proberen te vinden op opzoek- en nadenkvragen. Maar eerst gaan we kijken naar de woorden van de week."

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de eerste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

tijd
klaar

- 1. Lees alle woorden van de week voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. De leerlingen schrijven de woorden van de week in het werkschrift in de woordenlijst.**

10 minuten

klaaropdracht les 6

GH
→
///

3. Woorden van de week. "Bespreek met je team wat je weet van de eerste vier woorden. Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**

"De rest van de week is jullie opdracht om van elk woord een betekenisvolle zin onder de woorden op te schrijven in het werkschrift. Dit kun je doen als je klaar bent met lezen. In de laatste les van deze week gaan we de woordenlijst inleveren. Zorg ervoor dat iedereen deze lijst af heeft, want jullie kunnen hier punten mee verdienen."

4. Modeling. Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.

LEZEN EN VRAAG & ANTWOORD

Doel: De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

DDU

1. Uitleg. "We gaan straks lezen en tijdens het lezen gaan we memo's plakken. Maar het gaat anders dan bij het samenvatten. We plakken de memo's nu bij de zinnen of woorden die ons kunnen helpen om antwoord te geven op vragen. De vragen staan in je werkschrift bij les 6. Voordat je straks gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de twee vragen kunt beantwoorden, plak je daar een memo. Ook gaan jullie zelf een opzoekvraag bedenken bij de tekst. Kijk maar eens op je spiekbrieven 'vraag & antwoord.' Wat zijn goede opzoekvragen?" **DDU.** "Bij opzoekvragen kun je het antwoord altijd

terugvinden in de tekst. Je kunt de vraag beginnen met woorden als 'wie', 'wat', 'waar', 'wanneer', 'waarom' of 'hoe'."

→

2. Modeling. Schrijf de volgende vraag op het digibord: 'Wat vraagt Valentina aan André?'

"Ik doe het even voor. Op het bord heb ik een vraag geschreven die niet in het werkschrift staat, maar waarmee we samen gaan oefenen. De vraag is: 'Wat vraagt Valentina aan André?' Ik weet dat ik het antwoord op deze vraag in de tekst kan vinden, want de vraag begint met een opzoekwoord. Ik ga lezen." **Lees de eerste alinea op bladzijde 33 voor.** "Ik lees dat Valentina aan André vraagt wat hij van communicatie in de ruimte weet. Ik plak een memo bij het woord 'communicatie', want dit is een woord dat me helpt om een compleet antwoord te geven op de vraag. Het complete antwoord op de vraag is: 'Valentina vraagt aan André wat hij weet van communicatie in de ruimte'." **Schrijf dit antwoord op het digibord.** "Elke keer als je een woord of een zin leest dat jou helpt bij het geven van een antwoord op een vraag uit het werkschrift, dan plak je daar een memo bij. Met je maatje ga na het lezen de memo's vergelijken en samen met je team formuleer je een compleet antwoord. Je kan het antwoord opschrijven in je werkschrift. Zo kun je het beter onthouden."

→

3. Opdracht. "Lees eerst de vragen in het werkschrift bij les 6 goed door. Als je tijdens het lezen een woord leest waarmee je één van de vragen kunt beantwoorden, plak je daar een memo bij. Met je maatje ga je straks de memo's vergelijken. Je kan het antwoord opschrijven in je werkschrift. Zo kun je het beter onthouden."

tijd
klaar

5 minuten

woordenlijst, klaaropdracht les 6

tijd

4. Zelfstandig lezen: bladzijde 33 t/m 38.

10 minuten

5. Maatjeswerk: memo's vergelijken met maatje. Uitleggen aan elkaar waarom dat een belangrijk woord is en waarom het helpt bij het beantwoorden van de vraag.

tijd
klaar
GH

10 minuten

woordenlijst, elkaar overhoren en duolezen: bladzijde 37 en 38

6. Teamwerk: antwoorden en vraag bespreken.

7. Groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Laat de groep de zelf bedachte opzoekvraag beantwoorden. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

///
tip

Zie handleiding: 'Antwoorden werkschrift'.

8. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op bladzijde 33 t/m 38 iets hebben gelezen over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. "Op bladzijde 37 kun je lezen dat de kinderen niet goed samengewerkt hebben. Jim begint met het gooien van rozijnen en even later vliegt er allerlei eten door de keuken. Als Caroline binnenkomt laat Jim van schrik een pak yoghurtpoeder vallen. Het is een troep en de kinderen moeten alles opruimen."

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

1. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de eerste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren:

1. tekenen van het woord
2. uitbeelden van het woord
3. woordweb

4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz...).”

GH **Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.**

/// **Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.**

facultatief **Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).**

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

vooruitblik

- woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord

tip **Speel een Braingame naar keuze**

Les 7

Lesdoel: - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 39 t/m 43
- werkschrift, les 7
- spiekbrief 'vraag & antwoord'

TERUGBLIK/VOORUITBLIK/SAMENWERKVAARDIGHEID

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord

vooruitblik - woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de woorden 5 t/m 8 weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→
///

- 1. Lees de woorden voor en lees daarna de woorden hardop met de groep.**
- 2. Woorden van de week.** "Elke dag helpen we elkaar om woorden te verhelderen. Vandaag gaan we kijken naar de woorden 5 t/m 8. Deze woorden staan in de tekst van vandaag. Wat weten we al van de woorden? Misschien ken je een deel van het woord, misschien weet je waar het woord mee te maken heeft, of misschien ken je zelfs de betekenis. Bespreek (één van) de woorden 5 t/m 8 en denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over (één van) de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer een goede samenwerking met punten.**
"We weten nu al meer over de vier woorden van vandaag. Deze woorden komen in de tekst voor die we straks gaan lezen. De hints op de woordmuur gaan je helpen bij het verhelderen van de woorden."
- 3. Modeling.** Als meerdere leerlingen de vraag naar betekenis niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
- 4. Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VRAAG & ANTWOORD

Doel: De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

tip

1. Uitleg. "Net als in de vorige les plakken we memo's bij de zinnen of woorden die ons kunnen helpen om antwoord te geven op de vragen. De vragen staan in je werkschrift bij les 7. Voordat je gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de twee vragen kunt beantwoorden dan plak je daar een memo bij. Ook gaan jullie weer een opzoekvraag bedenken bij de tekst. Hiervoor kunnen jullie de spiekbrief gebruiken."

Geef eventueel elk team een ander opzoekwoord om hun vraag mee te beginnen.

2. Opdracht. "Voordat je gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de vragen kunt beantwoorden, plak je daar een memo. Met je maatje ga je straks de memo's vergelijken. Je kan het antwoord opschrijven in je werkschrift. Zo kun je het beter onthouden."

tijd
klaar

5 minuten
woordenlijst, klaaropdracht les 7

3. Zelfstandig lezen: bladzijde 39 t/m 43.

tijd

10 minuten

tijd	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken met maatje. Uitleggen aan elkaar waarom dat een belangrijk woord is en waarom het helpt bij het beantwoorden van de vraag.
klaar	<u>10 minuten</u>
GH	woordenlijst, elkaar overhoren en duolezen: <u>bladzijde 42 en 43</u>
	5. Teamwerk: antwoorden en vraag bespreken.
///	6. Groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Laat de groep de zelf bedachte opzoekvraag beantwoorden. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
	7. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op <u>bladzijde 39 t/m 43</u> iets hebben gelezen over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. "Op <u>bladzijde 39</u> staat dat André maar anderhalve kilo persoonlijke spullen mag meenemen in de raket. André heeft veel spullen en hij vraagt aan Valentina of zijn spullen bij haar mogen als ze ruimte over heeft. Valentina zegt dat ze André wil helpen, maar dat ze niks kan beloven."

AFRONDING

Doel: De leerlingen kunnen de woorden op verschillende manieren uitleggen zodat ze de woorden en hun betekenissen kunnen onthouden.

	1. Woorden van de week. "We hebben op de woordmuur geschreven wat we van de middelste vier woorden weten. Als het goed is weten we nu na het lezen en verhelderen wat de woorden betekenen. Elk team krijgt zo van mij één woord van de week. Dat woord gaan jullie uitleggen aan de groep. Terwijl jullie dat doen gaat de groep raden om welk woord het gaat. Het uitleggen mag op vier verschillende manieren: 1. tekenen van het woord, 2. uitbeelden van het woord, 3. woordweb, 4. laten raden door het geven van tips (heeft te maken met, het tegenovergestelde is, je hebt het nodig bij, enz..)."
GH	Geef elk team een woord van de week (of laat elk team een woord kiezen), geef tijd voor overleg en laat elk team een woord presenteren, de andere teams schrijven het antwoord op een kladblaadje. Nadat alle teams hun woord gepresenteerd hebben, worden de antwoorden besproken.
///	Waardeer een goed teamantwoord en een goede presentatie van het woord met punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en vraag & antwoord - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week (kopieerblad 'raadsels') - lezen en vraag & antwoord

Les 8

Lesdoel: - De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 44 t/m 47
- werkschrift, les 8
- spiekbrief 'vraag & antwoord'
- kopieerblad 'raadsels', les 8

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- lezen en vraag & antwoord

vooruitblik - woorden van de week (kopieerblad 'raadsels')
- lezen en vraag & antwoord

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen vertellen wat ze van de laatste vier woorden weten of waar ze de woorden mee associëren.

GH

→
///

1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en lees ze daarna nog eens in koor.
2. **Woorden van de week.** "Bespreek de laatste vier woorden en bedenk wat je samen al van de woorden weet. Denk eraan dat alle teamleden straks moeten kunnen uitleggen wat jullie met elkaar weten over de vier woorden van vandaag." **Geef tijd voor overleg en geef daarna een teamlid de beurt. Dat teamlid vertelt wat het team bedacht heeft bij de woorden en deze 'hints' worden genoteerd achter de woorden op de woordmuur. Waardeer samenwerking met punten.**
3. **Modeling.** Als meerdere leerlingen deze vraag niet kunnen beantwoorden, doe het dan nog even kort voor.
4. **Woordenlijst/bonnen.** "Na het lezen vul je de woordenlijst in je werkschrift verder in. Samen met je team overleg je welk woord van vandaag het woord is dat jullie gaan gebruiken voor de schatkist."

LEZEN EN VRAAG & ANTWOORD

Doel: De leerlingen kunnen informatie uit de tekst halen n.a.v. opzoek- en nadenkvragen.

DDU

1. **Uitleg.** "Net als de vorige keer plakken we memo's bij de woorden of zinnen die ons kunnen helpen om antwoord te geven op de vragen. De vragen staan in je werkschrift bij les 8. Voordat je gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de twee vragen kunt beantwoorden dan plak je daar een memo. Dit keer gaan jullie een nadenkvraag bedenken bij de tekst. Kijk maar eens op je spiekbrief. Wat kan een goede nadenkvraag zijn?" **DDU.** "Bij nadenkvragen staat het antwoord niet in de tekst. Maar je kunt de tekst wel gebruiken voor aanwijzingen. Een goede nadenkvraag is bijvoorbeeld: 'Hoe denk je dat het verhaal verder gaat?' Dan denk je daar zelf over na, maar je gebruikt ook de aanwijzingen die je al eerder gelezen hebt. Of je gebruikt de aanwijzingen op de volgende bladzijden, zoals het kijken naar de plaatjes of het lezen van de titel van het volgende hoofdstuk."
2. **Opdracht.** "Voordat je gaat lezen in het boek, lees je eerst de vragen goed door. Als je iets leest waarmee je één van de vragen kunt beantwoorden, plak je daar een memo. Met je maatje ga je straks de memo's vergelijken. Je kan het antwoord opschrijven in je werkschrift. Zo kun je het beter onthouden."

tijd klaar 5 minuten
woordenlijst, klaaropdracht les 8

tijd **3. Zelfstandig lezen: bladzijde 44 t/m 47.**
10 minuten

tijd	4. Maatjeswerk: memo's vergelijken met maatje. Uitleggen aan elkaar waarom dat een belangrijk woord is en waarom het helpt bij het beantwoorden van de vraag.
klaar	<u>10 minuten</u>
GH	woordenlijst, elkaar overhoren en duolezen: <u>bladzijde 46 en 47</u>
///	5. Teamwerk: antwoorden en vraag bespreken. 6. Groep. Kies een nummer voor de beurt. Laat degene het teamantwoord weergeven. Stimuleer het geven van een compleet antwoord. Laat de groep de zelf bedachte nadenkvraag beantwoorden. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten. 7. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op <u>bladzijde 44 t/m 47</u> iets hebben gelezen over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. "Op <u>bladzijde 46</u> staat dat André en Valentina goed samenwerken tijdens het oefenen van een reparatie onder water. Jim helpt niet mee, hij schreeuwt ineens heel hard en zweeft los in het water met zijn ogen dicht. André gaat zo snel mogelijk naar Jim toe en brengt hem naar boven. Dan barst Jim in lachen uit en zegt: 'Grapje!'. Jim wilde zien of André en Valentina een astronaut kunnen redden."

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. raadsels

facultatief	1. Woorden van de week. "Nu gaan we met alle woorden nog even oefenen, zodat we de woorden en hun betekenis goed kunnen onthouden. Dit keer doen we dat met raadsels." Geef tijd voor het maken van het werkblad. "Vergelijk nu met je maatje of jullie dezelfde antwoorden hebben." Geef de tijd voor overleg, laat de maatjes overleggen welk woord het best past bij het raadsel.
///	Laat de leerlingen per raadsel steeds hardop het antwoord geven. Ga naar het volgende woord als iedereen hetzelfde antwoord geeft. Als de leerlingen verschillende antwoorden geven, model de denkstappen die de leerlingen moeten maken om tot het goede antwoord te komen. Geef punten.
facultatief	Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - lezen en vraag & antwoord - punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding schrijfpdracht
facultatief	<ul style="list-style-type: none"> - boekenclub: "Wie gaat er lezen?" - logboekje: "De volgende keer meenemen naar school!" - woordrijtjes

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 48 t/m 53
- ABCD blad met wasknijper per leerling
- toetsboekje, toets les 9

Facultatief:
- Tips en Tops
- logboekje
- werkschrift, les 9
- kopieerblad 'vloeiend lezen'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week (kopieerblad 'raadsels')
- lezen en vraag & antwoord

vooruitblik - toets
- voorbereiding schrijfp opdracht
- logboekjes & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan via de eigen woordenlijst of de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.

3. Zelfstandig lezen: blz. 48 t/m 53 en de vragen maken.

tijd 30 minuten

klaar woordenlijst afmaken, klaaropdrachten afmaken, woordrijtjes oefenen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag opgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." *Oefen dit eventueel.* Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.

tijd 10 minuten

→ Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoetsen.

5. Maatjeswerk: Laat de maatjes overleggen of ze op bladzijde 48 t/m 53 iets hebben gelezen over het samenwerken van de kinderen in het Space Center. Geef de maatjes de tijd om te lezen en na te denken. Bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. "Op bladzijde 51 staat dat André Kuipers tegen Jim zegt dat hij niet geschikt is om naar de ruimte te gaan. Jim heeft weinig gedaan en niet goed samengewerkt tijdens de tests. André en Valentina mogen wel naar de ruimte reizen omdat ze hebben laten zien dat ze goed kunnen samenwerken. Samenwerken is het allerbelangrijkste als ze samen in de ruimte zijn en daarom hebben ze hun astronautendiploma gehaald."

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen informatie over de ruimtevaart opzoeken op internet en in informatieboeken en weergeven op een 'weetjesposter'.

- 1. Uitleg.** "Tijdens de vorige schrijfopdracht hebben we een begin gemaakt met de 'weetjesposter'. Vandaag leg ik alvast uit wat we de volgende les gaan doen."
- 2. Opdracht.** "Op de 'weetjesposter' hebben jullie weetjes geschreven die je opgezocht hebt in het boek '3,2,1, GO!'. De volgende keer gaan we weer op zoek naar weetjes over de ruimtevaart, maar dan gaan jullie zoeken op internet en in informatieboeken. Websites en boeken waar je weetjes in kan vinden noem je informatiebronnen. De weetjes moeten gaan over de volgende onderwerpen: dieren in de ruimte, sterren en planeten en de eerste astronaut." Over elk onderwerp zoek je één weetje op en de weetjes komen op de poster te staan. Wie weet nog waar een goed weetje aan moet voldoen?" **DDU.** "Een weetje schrijf je op als een korte zin met een hoofdletter en een punt. Als jullie thuis een informatieboek hebben over het onderwerp 'de ruimte' dan mag je deze meenemen om te gebruiken in de volgende les."

FACULTATIEF: LEESPLEZIER → LOGBOEKJE EN BOEKENCLUB

Doel: De leerlingen lezen zonder fouten en haperingen, met expressie en gebruikmakend van leestekens.

- 1. Logboekje.** "Vandaag ga je samen met je team de opdracht bespreken die je hebt gemaakt. Je vertelt om de beurt wat je deze week hebt gelezen en welke opdracht je hebt gemaakt."
- tijd** 10 minuten
- tip** *Observeer of de maatjes goed overleggen en of iedereen een opdracht gemaakt heeft.*
- ///** **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- tip** *Bespreek eventueel alvast de opdrachten voor de volgende keer.*
- 2. Opdracht.** "De vorige keer hebben we op het bord geschreven wie van jullie vandaag uit zijn thuisleesboek gaat voorlezen. We hebben ook afgesproken dat je eerst aan je teamleden gaat vertellen waar je boek overgaat. Dan snappen zij het verhaal dat je straks gaat voorlezen beter. Deze Top staat ook op de nieuwe lijst van Tips en Tops. Dus voordat je leest ga je eerst even kort vertellen waar je boek over gaat en daarna begin je met lezen. Tijdens het lezen luisteren je teammaatjes goed naar jou."
- tijd** 10 minuten
- 3. Tips en Tops. De teamleden vullen nu hun lijstje met Tips en Tops in.** "Vertel nu aan elkaar waarom je een Tip of een Top gegeven hebt en leg goed uit waarom."
- ///** **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- 4. Voorlezen. Wie wil mag voorlezen aan de groep. De groep kan dan Tops geven.**

FACULTATIEF: WOORDCATEGORIE → LANGE SAMENGESTELDE WOORDEN

Doel: De leerlingen kunnen lange samengestelde woorden met een leesmoeilijkheid correct en vloeiend lezen.

- 1. Uitleg.** "Elke week lezen we ook woordrijtjes om te oefenen met het lezen van woorden. Vandaag oefenen we lange samengestelde woorden. Lange woorden kun je het best opdelen in woordstukjes, bijvoorbeeld het woord 'muziekcentrum' Ik lees eerst het woord 'muziek', dan lees ik het woord 'centrum'. Dan plak ik de woorden aan elkaar: 'muziekcentrum'." **Schrijf het volgende woord op het bord: reuzenschommel.** "Hoe kun je het volgende woord vloeiend lezen?" **DDU.** Geef tijd voor nadenken en overleg en geef een paar leerlingen de beurt. "Nu je weet dat je lange woorden kan opdelen in woordstukjes, lukt het beter om deze woorden sneller en beter te kunnen lezen. We gaan zo oefenen met allemaal van dit soort woorden. Daarna gaan we een rijtje met lastige woorden uit het verhaal oefenen."
- 2. Lees de woorden van les 9 in het werkschrift hardop voor. Lees ze daarna in koor.**
- 3. Maatje 1 leest hardop de rijtjes, maatje 2 houdt de tijd bij en controleert of de woorden goed gelezen worden. Na een minuut wisselen van beurt.**
- tip** *Geef een leerling de beurt om een minuut lang de woordjes te lezen. Laat de groep Tips en Tops geven.*

→ Noteer welke leerlingen de rijtjes vloeiend en correct kunnen lezen (vloeiend lezen).

AFRONDING

facultatief 1. Woorden van de week. Bespreek de teamwoordbonnen en bepaal de punten (of bij afronding les 10).

terugblik

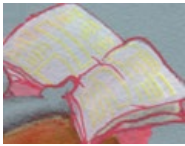
- toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- punten en feedback (vier goede resultaten met een yell)

→ **facultatief**

- boekenclub: "Wie leest de volgende keer?" **Zet de namen op het bord.**
- logboekjes: "Deze nemen jullie weer mee naar huis."
- woordrijtjes

vooruitblik

- schrijfpdracht
- team van de week

Les 10

Lesdoel: - De leerlingen kunnen informatie over de ruimtevaart opzoeken op internet en in informatieboeken en weergeven op een 'weetjesposter'.

Materialen: - '3,2,1, GO!', blz. 54 t/m 57
- werkschrift, les 10
- computers/tablets
- informatieboeken over de ruimte/het heelal/de ruimtevaart
- tekenmaterialen
- weetjesposter van les 5

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - toets
- voorbereiding schrijfpdracht
- logboekje & boekenclub (facultatief)
- woordrijtjes (facultatief)

vooruitblik - woorden van de week
- schrijfpdracht
- team van de week

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kennen de betekenissen van de woorden van de week.

facultatief *Indien u merkt dat de woorden van de week nog niet bij de leerlingen beklijven, herhaal dan de woorden van de week zoals hieronder beschreven.*

GH **1. Laat de leerlingen de woorden zachtjes in hun hoofd lezen en herwaarderen.**

tijd **2. Bespreek de woorden. Geef elk team een woord van de week en laat hen overleggen hoe ze de betekenis van dat woord gaan uitleggen aan de groep.**

/// 5 minuten
3. Noem een nummer en dat teamlid geeft het teamantwoord. Als het teamlid een goed antwoord geeft, dan mag het de teamyell laten horen.
Geven van een teamantwoord: punten.

SCHRIJFPDRACHT: WEETJESPOSTER (deel 2)

Doel: De leerlingen kunnen informatie over de ruimtevaart opzoeken op internet en in informatieboeken en weergeven op een 'weetjesposter'.

tip **1. Voorlezen. Lees blz. 54 t/m 57 voor.**
Laat de video 'Beleef de lancering' zien op de website: andrekuipers.com/multimedia

2. Uitleg. "In de vorige les heb ik instructie gegeven over de schrijfpdracht. Vandaag gaan jullie op zoek naar nieuwe weetjes voor de 'weetjesposter' waar jullie tijdens de vorige schrijfles aan gewerkt hebben. Deze keer ga je met je maatje weetjes zoeken op internet of in informatieboeken over de ruimte."

3. Opdracht. "Kijk maar eens naar de afvinklijst van les 10. Daar zie je drie onderwerpen staan. Over elk onderwerp zoek je één weetje op, je mag informatie zoeken op internet en in informatieboeken over de ruimte. De weetjes die je gevonden hebt schrijf je eerst op in je werkschrift bij de kladversie."

tijd 20 minuten

klaar extra weetjes opzoeken over de onderwerpen

4. Maatje/netversie. "Controleer samen met je maatje de kladversie van de weetjes. Een weetje moeten geschreven worden als een korte zin met een hoofdletter en een punt. Na het controleren schrijven jullie de weetjes netjes op de poster en maken jullie er een kleine,

	passende tekening. Als jullie tijd over hebben mag je meer weetjes zoeken over de drie onderwerpen. Gebruik de afvinklijst om niets te vergeten.”
tijd	<u>15 minuten</u>
klaar	poster versieren met tekeningen
	5. Presentatie van de opdracht. “Een aantal van jullie gaan de ‘weetjesposter’ presenteren aan de groep. Bedenk hoe je dat gaat doen en zorg ervoor dat je antwoord kan geven op vragen van de groep.”
tijd	<u>5 minuten</u>
	6. Laat een aantal leerlingen de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen en laat de groep Tops geven.
tijd	<u>10 minuten</u>
	7. Bespreken. Besteed aandacht aan de opdracht en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak (“Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?”) voor de volgende keer.
tijd	<u>5 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
tip	<i>Noteer in welke mate het de leerling gelukt is om aan de eisen van de schrijfopdracht te voldoen.</i>

AFRONDING

Doel: De leerlingen kennen de betekenis van de woorden van de week en kunnen deze verduidelijken a.d.h.v. betekenisvolle zinnen op de woordbonnen.

1. Woorden van de week: schatkist. “In onze schatkist zitten de woordbonnen met betekenisvolle zinnen die we als team gemaakt hebben. We maken onze schatkist leeg om ruimte te maken voor de woordbonnen van de volgende keer. Ik heb de woordbonnen allemaal bekeken en ik wil jullie een paar mooie zinnen laten horen.”

/// **Lees een paar mooie zinnen voor of laat de leerlingen dat doen. Overleg of de zin op de ingeleverde woordbon betekenisvol is. Een team kan punten verdienen als de betekenisvolle zin goed op de woordbon is ingevuld. Besteed extra aandacht aan de zinnen, doe eventueel hardop denkend voor wat een zin betekenisvol maakt.**

2. Woorden van de week: woordenlijst. “Vandaag levert iedereen de woordenlijst in. Deze wordt nagekeken en de punten hiervoor noteer je op de teamlijst.”

tip *Bij het nakijken van de woordenlijsten is het van belang om te letten of ieder teamlid de woorden juist gespeld heeft, de juiste bladzijden genoteerd heeft en een goede betekenisvolle zin heeft gemaakt. Gebruik deze informatie om in de volgende lessen de instructie toe te spitsen op dat waar de meeste leerlingen moeite mee hebben. Als (bijna) alle leerlingen in staat zijn om betekenisvolle zinnen te formuleren, dan kunnen de eisen aan de zinnen wat verhoogd worden (bijvoorbeeld door te stellen dat het een zin moet worden met een duidelijke wie-/waar-/wanneerdeel of met bijvoeglijk naamwoorden).*

3. Vieren van het resultaat. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’.

“Tel het aantal punten dat je vandaag hebt verdiend en overleg met elkaar waarom ik jullie die punten heb gegeven. Tel vervolgens het totaal aantal punten bij elkaar op.”

Wie is het team van de week?

terugblik

- woorden van de week
- samenwerkvaardigheid
- schrijfopdracht
- team van de week

voorblick

- nieuw boek

Antwoorden werkschrift

Les 2

Klaaropdracht 2 - Antwoorden bij de kruiswoordpuzzel	
Oplossing	ruimte
Horizontaal	2. atlas 5. satelliet 7. maan 9. zuurstof
Verticaal	1. letters 3. astronaut 4. reizen 6. sterren 7. mars 8. zon

Les 2

Antwoorden bij de samenvatting	
Titel	'Welkom bij KSA' blz. 8 t/m 12
Personen	André, Valentina, Luna, Jim, Caroline en André Kuipers. (De dieren die genoemd worden: muis Muis van André, hond Laika van Valentina, poes Simba van Luna en poes Minoes van Jim.)
Waar Wanneer	De ontvangstruimte van het Space Center. In de middag, nadat André van huis is opgehaald door het busje van de Kids Space Agency (<i>staat op beschreven op blz. 7</i>)
Probleem	Over tien dagen vertrekt de raket al naar het ruimtestation en maar twee van de vier kinderen (en hun dierenvriendjes) mogen mee. Ze moeten voor die tijd proberen hun astronautendiploma te halen om mee te mogen.
Gebeurtenis	In de ontvangstruimte ontmoet André de andere kinderen Valentina, Luna en Jim en hun dierenvriendjes. Ook ontmoeten de kinderen Caroline, zij gaat de kinderen helpen het astronautendiploma te behalen.
Gebeurtenis	Caroline beeldbelt met de echte astronaut André Kuipers. Hij vertelt de kinderen hoe de ruimtereis zal gaan en dat er maar twee kinderen mee mogen. Om mee te mogen moeten ze eerst hun astronautendiploma behalen.
Gebeurtenis	Caroline vraagt de kinderen mee naar de astronautentraining. De kinderen rennen naar haar toe behalve Jim. Hij pakt de telefoon van Caroline van tafel en stopt deze gauw in zijn broekzak.
Oplossing	De kinderen die mee mogen op de ruimtereis moeten alle tests halen van de astronautentraining om het astronautendiploma te behalen. Ze hoeven bij de tests niet overal de beste in te zijn. De kinderen moeten goed samenwerken en kunnen hulp en advies vragen aan André Kuipers door hem te bellen.

Les 3

Antwoorden bij de samenvatting	
Titel	'Ad Astra' blz. 18 t/m 20
Personen	André, Valentina, Luna, Jim, Caroline (De dieren die genoemd worden: Laika en Muis.)
Waar Wanneer	In een leslokaal van het Space Center (zie plattegrond blz. 12) 's Ochtends (blz. 18 eerste zin: André wrijft de slaap uit zijn ogen), na de eerste nacht in het Space Center (blz. 15 bovenaan)
Probleem	De kinderen moeten een missiepatch maken en een missienaam en motto bedenken voor de kindermissie. Daar hebben ze niet veel tijd voor.
Gebeurtenis	Caroline komt een handje helpen, ze laat de kinderen voorbeelden van verschillende patches zien.
Gebeurtenis	Valentina heeft een patch gemaakt met daarop een raket met vuur. André heeft het motto 'per aspera ad astra' bedacht en de missienaam Kids in Space nummer 1 (KIS#1).
Gebeurtenis	Caroline last een pauze in, de kinderen moeten drie rondjes om het Space Center rennen.
Oplossing	André en Valentina gaan samenwerken. Valentina maakt de patch en André bedenkt de missienaam en het motto.

Les 6

Antwoorden bij de vragen		
Vraag & antwoord	'Hallo aarde' blz. 33 t/m 38	
Wat gaat Caroline de kinderen leren?		
Antwoord	Caroline gaat de kinderen leren hoe je met elkaar praat in de ruimte. (blz. 33, onderaan)	opzoek-vraag
Waarom nam André Kuipers zelf chocoladepinda's mee toen hij naar de ruimte ging?		
Antwoord	André Kuipers nam zelf chocoladepinda's mee naar de ruimte omdat hij een keer een foto van een astronaut had gezien die gekleurde chocoladepinda's liet zweven. Het was André Kuipers droom om dat ook te doen. (blz. 36, laatste alinea)	opzoek-vraag
Bedenk zelf een opzoekvraag.		
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht.	opzoek-vraag

Les 7

Antwoorden bij de vragen		
Vraag & antwoord	'Anderhalve kilo' blz. 39 t/m 43	
Welke persoonlijke spullen wil André meenemen in de raket?		
Antwoord	André wil graag zijn mobieltje, een foto van zijn ouders, een foto van zijn opa en zijn dagboek meenemen in de raket. (blz. 39, midden)	opzoekvraag
Waarom lukte het André niet om de snelste te zijn bij de Coopertest?		
Antwoord	Het lukte André niet om de snelste te zijn bij de Coopertest omdat hij last had van zijn enkel. (blz. 43, laatste zin tweede alinea)	opzoekvraag
Bedenk zelf een opzoekvraag.		
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht.	opzoekvraag

Les 8

Antwoorden bij de vragen		
Vraag & antwoord	'Zweven' blz. 44 t/m 47	
Waarom heeft de helm voor de ruimtewandeling een gouden laag?		
Antwoord	De helm voor de ruimtewandeling heeft een gouden laag om je ogen te beschermen tegen de felle zon. (blz. 44, onderaan)	opzoekvraag
Wat denk je dat André Kuipers vindt van de grap die Jim uithaalt?		
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht.	nadenkvraag
Bedenk zelf een opzoekvraag.		
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht.	nadenkvraag

Antwoorden kopieerbladen

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 3	Welk woord van de week past het best in de wolk?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. het logo 2. bekendgemaakt/bekendmaken 3. de kantine 4. lanceren 5. de heimwee 6. bewijzen 7. het advies 8. de voorwaarde 9. de kans 10. de simulator 11. ongelovig 12. aarzelend

Antwoorden bij de kopieerbladen	
Les 8	Welk woord van de week past het best bij het raadsel?
Antwoord	<ol style="list-style-type: none"> 1. de stethoscoop 2. zijn gezicht staat op onweer 3. houdbaar 4. opgewekt 5. de stopwatch 6. hij zet zich schrap 7. installeren 8. de speaker 9. functioneren 10. turen 11. de communicatie 12. uitlokken

Antwoorden toetsen

ANTWOORDEN TOETS LES 4

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	D	
	2	B	
	3	D	
	4	André en Luna gaan leren hoe ze bij het ruimtestation komen en hoe je moet communiceren en landen.	40
		Bij het ruimtestation komen, communiceren en landen.	30
		Ruimtestation.	20
WS	5	C	
	6	C	
	7	B	
	8	A	
	9	Een kantine is een restaurant bij een school, een bedrijf of een sportveld.	20
		Een restaurant bij een school.	15
		Daar kun je eten.	10

ANTWOORDEN TOETS LES 9

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3	20	100
	4	40	
Woordenschat	5, 6, 7, 8, 9	20	100
Totaal			200

BL	1	B	
	2	B	
	3	C	
	4	Valentina en André moeten heel goed kunnen samenwerken als ze in de ruimte zijn. Heel goed kunnen samenwerken. Samenwerken.	40 30 20
WS	5	B	
	6	A	
	7	D	
	8	A	
	9	Erg boos, chagrijnig of geïrriteerd kijken. Erg boos kijken. Boos.	20 15 10

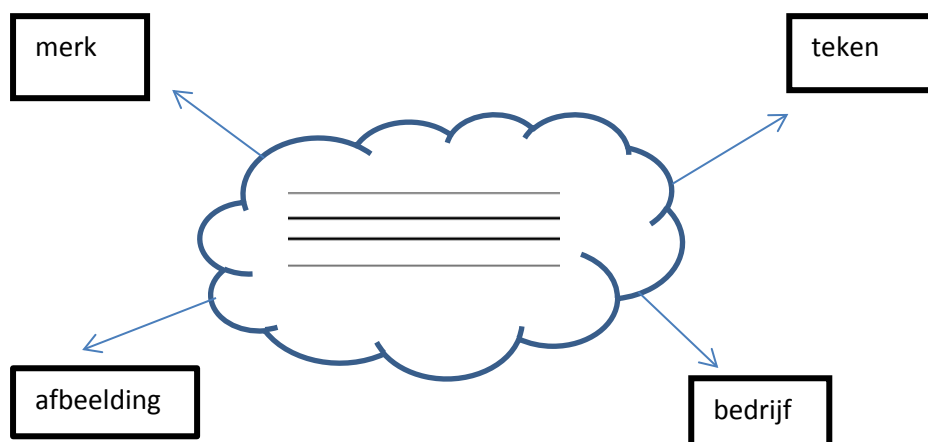

Kopieerbladen

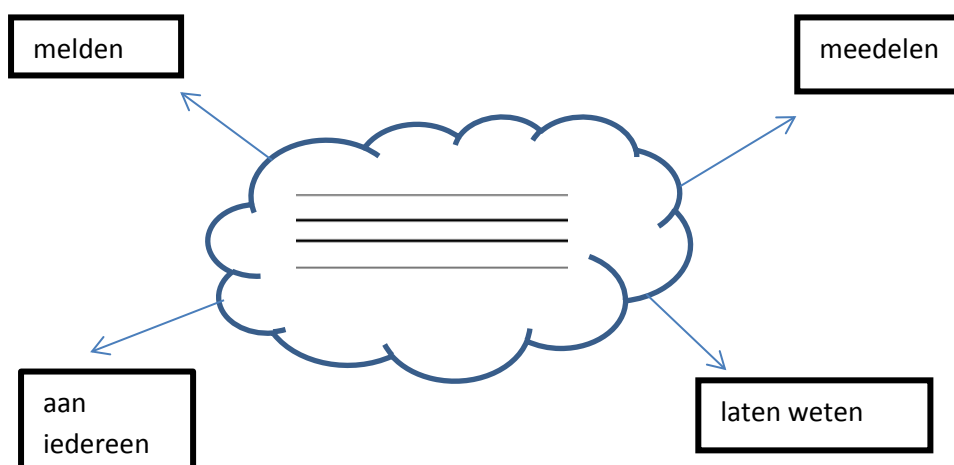

Kopieerblad les 3: '3,2,1, GO!'

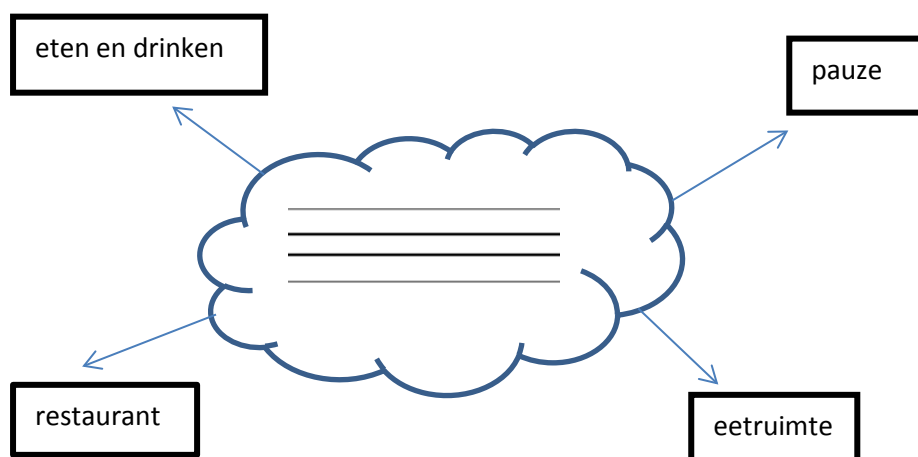
1. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

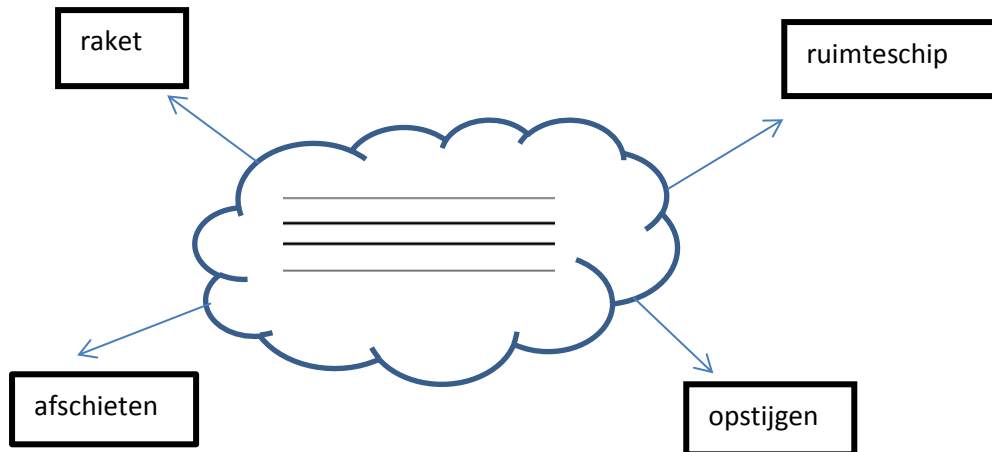
2. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

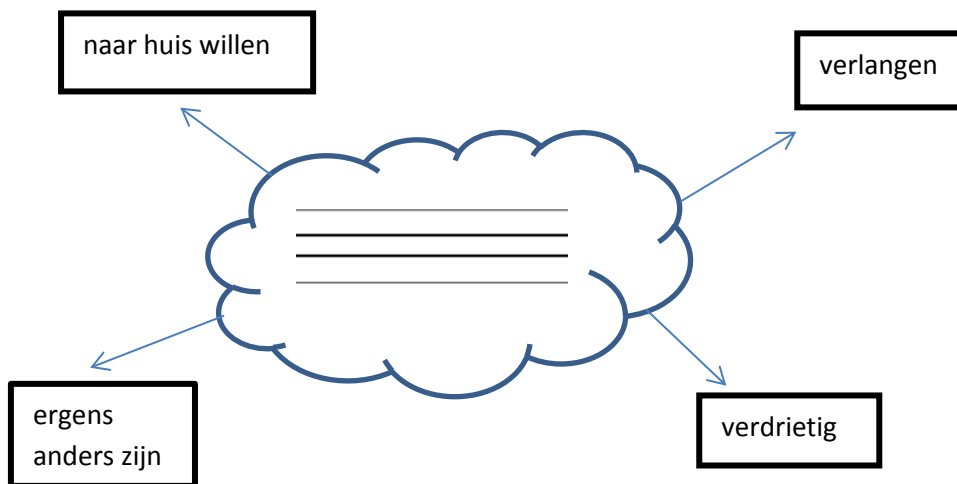
3. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

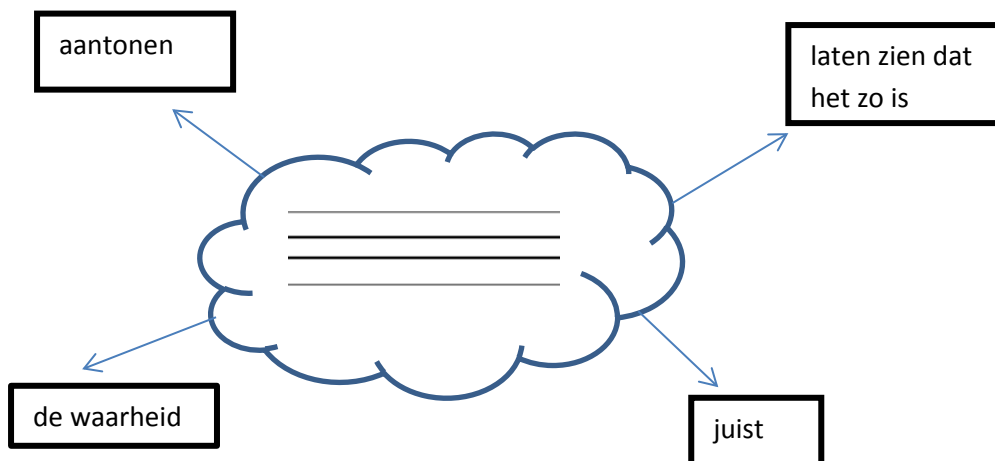
4. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

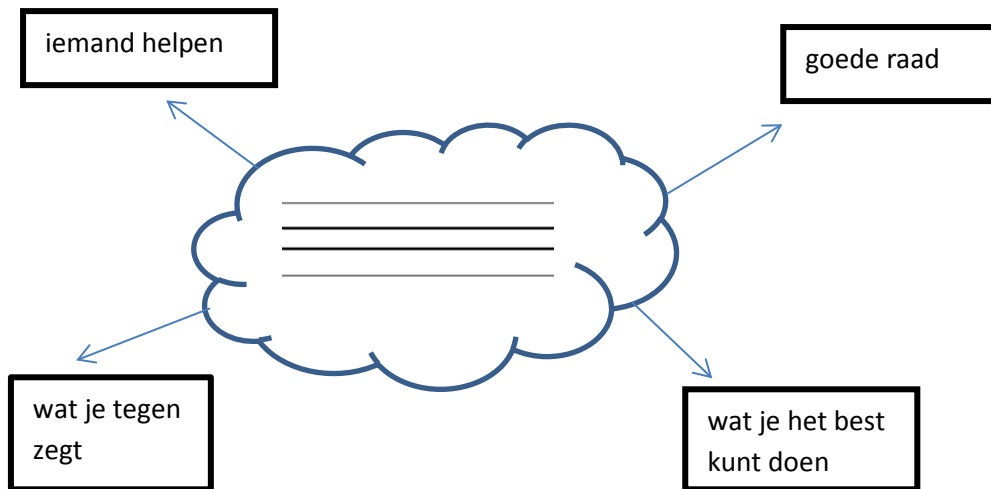
5. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

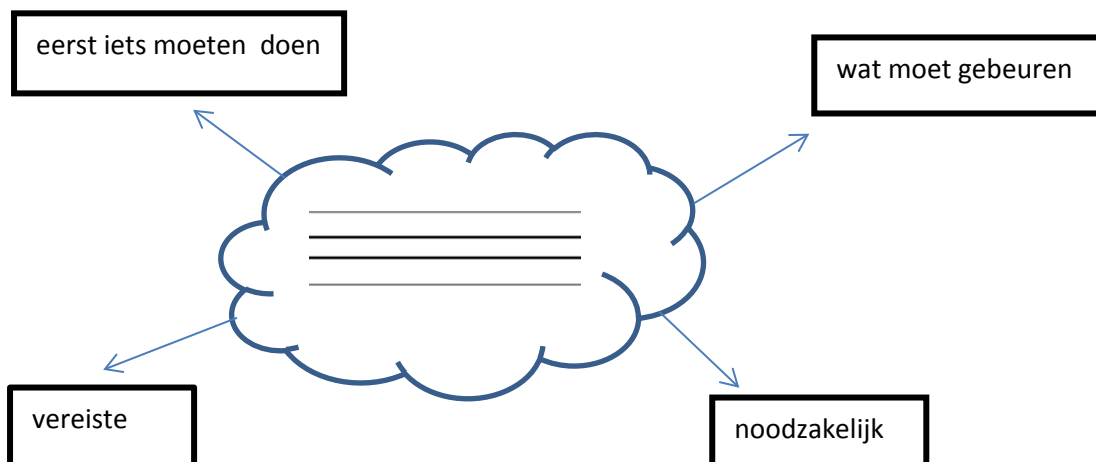
6. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

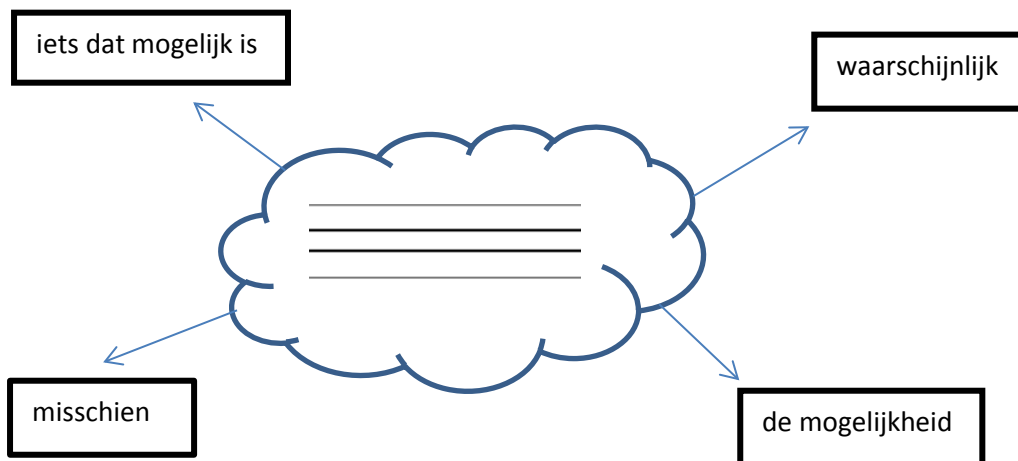
7. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

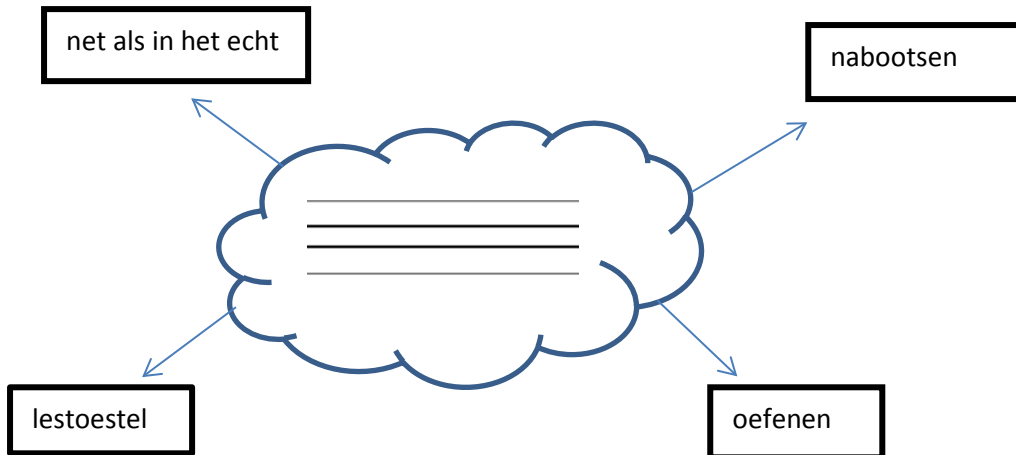
8. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

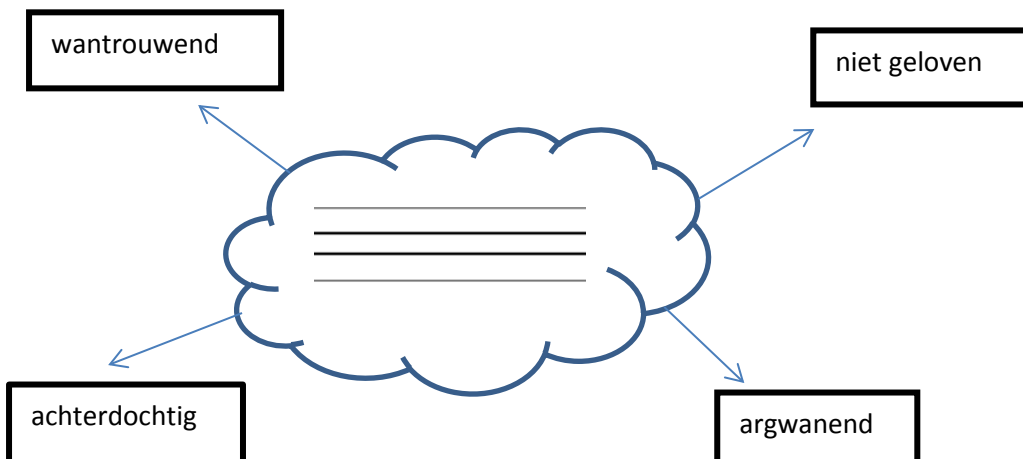
9. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

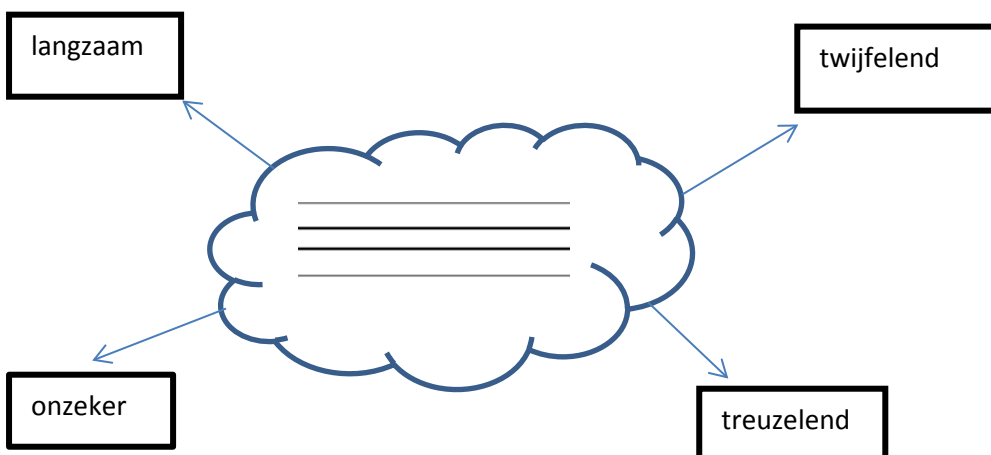
10. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

11. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

12. Welk woord van de week past **het best** in de wolk?

Kopieerblad les 8: '3,2,1, GO!'

Welk woord van de week past **het best** bij het raadsel?

1. Hiermee luistert een dokter naar je hart en je longen.	
2. Mijn vriend kijkt heel erg boos naar mij.	
3. Dit product bederft niet snel, het is lang	
4. Mijn zusje is vandaag in een goede, vrolijke bui.	
5. Met dit klokje meet ik de rondetijd van de hardloper.	
6. De keeper staat klaar om de geschoten bal te vangen.	
7. Een nieuw spel op je computer zetten.	
8. Een onderdeel van een geluidsinstallatie waar geluid uit komt.	
9. Een bepaalde taak of werk uitvoeren.	
10. Ingespannen naar iets kijken.	
11. Het uitwisselen van informatie.	
12. Ik wilde niet zeggen wat er gebeurd was, maar toen Koos boos op me werd vertelde ik het toch.	

Groep:
Leerkracht:
Periode:

Naam leerling

[illegible]

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is werk van Success for All - Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen die toestemming hebben vanuit Success for All - Nederland om met het programma te werken.
